

та наочним для учнів з іншими стилями навчання. Це дозволяє зробити навчальний процес більш гнучким і орієнтованим на потреби кожного учня.

Застосування ІІІ у навчанні економіки також забезпечує ефективність адміністративної роботи вчителів. Наприклад, автоматичне формування тестів або допомоги в пошуку актуальних джерел інформації дозволяє зекономити час, що вчитель може витратити на підготовку до уроків або індивідуальну роботу з учнями.

Maxwell (Maxwell, 2023) зазначає, що впровадження ІІІ дозволяє зменшити навантаження на вчителів, даючи їм більше часу для творчої та стратегічної роботи. Однак важливо пам'ятати про етичні виклики, які допомагають при використанні ІІІ в навчанні.

Як зазначає Barrero (Barrero, 2023), потрібно бути обережними при використанні ІІІ для уникнення наявних упереджень або маніпулювання інформацією. Вчителі повинні бути готовими до того, щоб використовувати ці інструменти відповідно, контролюючи їх вплив на навчальний процес. Технології ІІІ можуть бути потужним інструментом, але лише в поєднанні з відповідним підходом до їхнього застосування.

Отже, генеративний ІІІ стає потужним інструментом у процесі навчання економіки, що дозволяє створити адаптивні та персоналізовані навчальні траєкторії, симуляції та ресурси для вивчення економічних теорій. Підхід може значно підвищити ефективність навчання, збільшити залученість учнів та сприяти розвитку їх критичного мислення та практичних навичок у сфері економіки. Водночас важливо враховувати етичні аспекти використання ІІІ та забезпечити належний контроль за точністю створених матеріалів.

Список використаних джерел

1. Rodriguez, J. (2023, February 20). Inside low code LLM: Microsoft Research's novel prompt engineering method based on human-LLM interaction. Towards AI. URL: <https://pub.towardsai.net/inside-low-code-llm-microsoft-researchs-novel-prompt-engineering-method-based-on-human-llm-11ca510eaaf4>
2. Engler, A. (2023, February 21). Early thoughts on regulating generative AI like ChatGPT. Brookings. URL: <https://www.brookings.edu/blog/techtank/2023/02/21/early-thoughts-on-regulating-generative-ai-like-chatgpt/>
3. Maxwell, T. (2023, March). The CEO of AI startup Anthropic explains how he developed Claude, a chatbot that he says is “more conversational” than ChatGPT. Business Insider. URL: https://www.businessinsider.com/anthropic-claude-chatbot-google-chatgpt2023-3?utm_campaign=techsf&utm_medium=social&utm_source=twitter
4. Barrero, A. F. (2023, March 7). Can AI think? Searle's Chinese Room thought experiment. The Collector. URL: <https://www.thecollector.com/can-ai-think-searle-chinese-room-argument/>
5. Firth, N. (2023, March 20). Language models might be able to self-correct biases – if you ask them. MIT Technology Review. URL: https://www.technologyreview.com/2023/03/20/10700/language-models-may-be-able-to-self-correct-biases-if-you-ask-themto/?utm_campaign=site_visitor.unpaid.engagement&utm_source=Twitter&utm_medium=tr_social

ОСВІТНІ ІННОВАЦІЇ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ОСВІТИ. Годецька Т.І.

Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського, науковий співробітник відділу наукового інформаційно-аналітичного супроводу освітнім. Київ, Україна

Ключові слова: освітні інновації, цифрова трансформація освіти, інноваційна діяльність, інноваційна компетентність, цифровізація.

Упровадження цифрових технологій в освіті розвинених країн засвідчує глибокі якісні зміни в освітньому процесі. До того ж, цифрова трансформація забезпечує доступність, персоналізацію навчання та орієнтацію на розвиток індивідуального потенціалу кожного із здобувачів освіти, а також супроводжується зміною освітньої парадигми – від традиційного викладання до інтерактивного, адаптивного й особистісно орієнтованого підходу (Іванова, Єрмакова, & Ковальова, 2024, с. 101). Така парадигма актуалізує появу інноваційних ідей, рішень, підходів та надає поштовх для розвитку освітньої інноватики.

У педагогічному словнику зазначено, що «освітні інновації – новостворені, чи вдосконалені технології навчання, виховання та управління, що істотно змінюють структуру і якість освітнього процесу; продукти інноваційної діяльності» (Ярмаченко, 2001, с. 351). Президент НАПН України В. Кремень у цьому контексті підкреслює, що в XXI столітті інновації набувають особливої актуальності, оскільки новочасне суспільство перебуває в стані постійного прогресу, зумовленого новаторськими підходами. Відповідно, що інноваційне мислення й діяльність стають вирішальними чинниками розвитку всіх сфер суспільства, зокрема й освіти. Він зазначає, що саме через освітню систему формується особистість, здатна до творчого осмислення реальності, генерування нових ідей і впровадження їх у практику. Формуючи і розвиваючи інноваційну компетентність людина набуває конкурентоздатності, а держава окреслює перспективи успішного всебічного розвитку. Академік зауважує, що на думку вчених, вже здійснюється перехід до трансформаційного століття, де «встановляться інші, більш короткі зв'язки між узагальненням (інформацією), повідомленням (комунікацією) і залученням-приєднанням (трансформацією)» Тим самим, він стверджує, що «цивілізація, в яку ми входимо, нова, інноваційна..., над матеріальним буттям пануватимуть принципи трансформації, зворотності, протікання, особливої інтелектуальної насиченості» (Кремень, 2012).

У той же час, Кабінетом Міністрів України в грудні 2024 р. схвалено Стратегію цифрового розвитку інноваційної діяльності України на період до 2030 року (далі – Стратегія) та затверджено операційний план заходів з її реалізації у 2025-2027 роках. У Стратегії зазначено, що українські дослідники також мають доступ до актуальних для інновацій програм Європейського Союзу у сфері цифрової трансформації. Зокрема таких, як от:

- програма «Цифрова Європа» з бюджетом 5 млрд євро до 2027 року, яка спрямована на розвиток передових цифрових навичок, впровадження цифрових технологій на підприємствах, розбудову цифрової інфраструктури та забезпечення більшої доступності цифрових послуг;
- програма «Креативна Європа», що підтримує культурний, креативний та аудіовізуальний сектори (її бюджет перевищує 2,4 млрд євро);
- ініціатива Європейського співробітництва в галузі науки та техніки (COST), яка надає інноваційні гранти й фінансує міждисциплінарні дослідницькі мережі (COST Actions), об'єднуючи дослідників, інноваторів та професіоналів для спільної роботи протягом чотирьох років (Кабінет Міністрів України, 2024).

Впровадження новацій у сфері вищої освіти України – це безперервний процес удосконалення якості навчання. Щоб ефективно використовувати інноваційні практики в освіті, необхідно ретельно вивчити їх сильні та слабкі сторони, а також оцінити можливі наслідки. Це дозволить користувачам уникнути помилок та бути більш обізнаними. Розробка та аналіз інноваційних освітніх інструментів дає змогу оцінити доцільність їх впровадження, потенційні ризики, а також передбачити ефективність здобуття вищої освіти в Україні. Адже саме інновації є запорукою збереження інтелектуального потенціалу нації в умовах сучасних викликів XXI століття, які зумовлені потребами суспільства (Козир & Сад, 2023, с. 68).

На жаль, позитивна тенденція освітніх інновацій в Україні загальмовується через відсутність належного матеріально-технічного забезпечення закладів освіти України, а також недостатньою підготовкою педагогічних кадрів до впровадження освітніх інновацій. Тож є потреба в систематичному інформаційно-аналітичному супроводі освітніх інновацій в умовах цифровізації та цифрової трансформації освітніх середовищ, у тому числі й у компетентній

підтримці педагогів та здобувачів освіти.

Отже, перспективою подальших розвідок є забезпечення інформаційно-аналітичного супроводу цифрової трансформації освіти на розв'язання завдань узагальнювального етапу планового прикладного дослідження «Інформаційно-аналітичний супровід цифрової трансформації освіти і педагогіки: вітчизняний і зарубіжний досвід» (2023–2025), яке знаходиться у завершальній стадії та його результати мають посприяти розвитку інноваційної освітньої діяльності (*Information and Analytical Support for the Digital Transformation of Education and Pedagogy: Domestic and Foreign, 2023–2025*).

Список використаних джерел

1. Іванова, О. С., Єрмакова, С. С., & Ковальова, О. О. (2024). Освіта в умовах цифрової трансформації суспільства. *Наукові записки Міжнародного гуманітарного університету*, 40, 99–103. DOI <https://doi.org/10.32782/2663-5682/2024/40/21>
2. Кабінет Міністрів України. (2024, 31 грудня). *Про схвалення Стратегії цифрового розвитку інноваційної діяльності України на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2025–2027 роках*: розпорядження № 1351-р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1351-2024-%D1%80#Text>
3. Козир, М., & Сад, А. (2023). Виклики та ризики впровадження інноваційних практик у вищу освіту України. *Педагогічна освіта: Теорія і практика. Психологія. Педагогіка*, 40(2), 65–69. <https://doi.org/10.28925/2311-2409.2023.4010>
4. Кремень, В. (2012). Інноваційність і освіта. *Рідна школа*, 4-5, 7–12. http://nbuv.gov.ua/UJRN/rsh_2012_4-5_3
5. Ярмаченко, М. Д., (ред.). (2001). *Педагогічний словник*, АПН України, Інститут педагогіки. Педагогічна думка.
6. *Information and Analytical Support for the Digital Transformation of Education and Pedagogy: Domestic and Foreign* (2023–2025, ДР № 0123U100476). Digital Library NAES of Ukraine. <https://lib.iitta.gov.ua/cgi/stats/report/themes/0123U100476/>

ЦИФРОВЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ: СУЧАСНІ ТРЕНДИ ТА ПРАКТИЧНІ РІШЕННЯ. Литвиненко О.В.

Комунальний заклад «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського», завідувач навчально-методичного центру дистанційного навчання, Україна

Ключові слова: цифрова трансформація, цифрове освітнє середовище, цифрова компетентність, освітні тренди.

Цифрова трансформація освіти є одним із ключових напрямів реформи Нової української школи (НУШ). Вона відкриває широкі можливості для модернізації освітнього процесу, роблячи його більш інтерактивним, доступним та ефективним. Цифрове освітнє середовище (ЦОС) - це інструмент для розвитку ключових компетентностей здобувачів освіти, підвищення якості навчання та забезпечення доступності освіти.

Цифрові технології вже давно зайняли своє місце в повсякденному житті кожної людини. А такі базові поняття, як «цифрова грамотність», «цифрова культура», «цифрові навички» стали невіддільними складовими системи освіти України та об'єднані в одне визначення – «цифрова компетентність».

Отже, цифрова компетентність — це впевнене, критичне і відповідальне використання та взаємодія з цифровими технологіями для навчання, професійної діяльності (роботи) та участі у житті суспільства.

Вона включає цифрову та інформаційну грамотність, комунікацію та співпрацю,